

Levekår i Dovre og Lesja

Dombås 27.11.09

Vegard Johansen og Rolf Rønning

Østlandsforskning

Bakgrunn

Dovre & Lesja: Ulike naboer?

- Store ulikheter mellom Dovre og Lesja i Helsedirektoratets levekårsmål
- Har ikke hatt representative utvalg på individnivå
- Ønsket for hele fylket
- Fylkesmannen, ved fylkeslegen, har bevilget midler til prøveprosjekt i to kommuner

Registerdata vs. surveydata

- Helsedirektoratets ”Styrings- og informasjonshjul” bygger på indikatorer som sosialhjelpsutgifter mv.
 - Men disse indikatorene sier lite om hvordan folk har det ...
- Vi har mest spurt hvordan folk har det, men også tatt med spørsmål om inntekt, vekt mv.
- Datainnsamling med lokale krefter

østlandsforskning

Metode

- Datainnsamling ved besøk i husstander
 - Fordeler: OK svarprosent, raskt inn svar og ingen intervjuereffekt
 - Vår innsamling: Overlevering av skjema til den som var 16 år eller eldre med bursdag sist, og innhenting av spørreskjema etter ½ time
- Av et bruttoutvalg på 2000 har 850 deltatt, dvs. en svarprosent på 43

	Dovre	Lesja	Alle
Populasjon (alle)	2770	2170	4940
Populasjon (16-79)	2100	1600	3700
Bruttoutvalg (hushold)	1130	870	2000
Utvalg	531	320	851
Svarprosent (hushold)	47	37	43
Andel populasjon (innbyggere)	25	20	23
Potensiell feilmargin	+/-3,6	+/-5,0	+/-3,0

... men utvalget speiler ikke populasjonen langs kjønn og alder

Resultater

Det gode liv på landet?

- Dovre & Lesja er svært like mht. levekår
- De fleste synes de har det bra
- Ligger nær landsgjennomsnittet på noen områder :
 - Røyking
 - Drikking
- Men mytene om dølasjela som framstilles nå (Hjeltnes) har ingen empirisk dekning: bekymrer seg lite, er ekte og rolige

Stor bofasthet

- En stor minoritet har ikke bodd andre steder
 - 38 prosent av lesjingene
 - 29 prosent av dovringene
- Høy rapportert trivsel: 7,9 (Lesja) og 7,7 (Dovre)
- Positive til det sosiale miljøet
 - 73 prosent mener det er bra og 7 prosent mener at det er dårlig
- Noen er uten fortrolige venner
 - Dovre som landssnittet med 20 prosent menn og 10 prosent kvinner uten
 - Lesja med 25 prosent menn og 14 prosent kvinner uten
- Organisasjonsaktiviteten er lavere enn landssnittet
 - Men høyere på kultur
 - Og midtsjiktet er mest aktivt

Økonomi

- Subjektive vurdering av husholdets økonomi
 - 15 prosent oppgir å ha problemer med løpende utgifte
 - 16 prosent mener de har dårligere råd enn folk flest
- Forskjell på objektive og subjektive mål
 - Halvparten av de som ligger i den nederste inntektsgruppen (60 prosent av medianen) mener at de ikke har dårligere råd enn folk flest

Levevaner

- Ja-mat og nei-mat
 - Mindre frukt og grønnsaker enn landssnittet
 - Mindre søtsaker og sukkerholdig drikke enn landssnittet
- Store variasjoner i kostholdsvaner
 - Best: Kvinner i parforhold over 50 år med høy inntekt
 - Verst: Enslige menn under 50 år med lav inntekt
- Mindre mosjonering og mer overvekt enn landssnittet
 - Best: Kvinner med høy utdanning og høy inntekt
 - 56 prosent av menn og 41 prosent av kvinner er overvektige
 - 10 prosent er feite

Helsetilstand & medisinbruk

- Lavere egenvurdert helse enn landssnittet
 - 73 prosent opplever helsa som god, mot 81 prosent i landet for øvrig
- Ulik vurdering ut fra ulike plager
 - Flere plaget med smerter i kroppen: 30 mot 24 prosent
 - Færre er deprimerte og plaget med hodepine, svimmelhet og kvalme
 - Søvn, tretthet, angst (og andre forhold) som landssnittet
- Viktige funn:
 - 1/3 har søvnproblemer siste 3 måneder
 - 4/10 har migrene/hodepine siste 3 måneder
- Medisinbruken er høyere enn landssnittet
 - Gjelder smertestillende med og uten resept og midler mot depresjon
 - 4/10 har brukt smertestillende uten resept siste 2 uker (avvik fra en "normaltilstand")

Jobbtrivsel & arbeidsmiljø

- 9 av 10 trives i jobben
 - 43 prosent oppgir at de trives svært bra
 - 47 prosent oppgir at de trives ganske bra
- 8 av 10 opplever å få bruke sine evner og ferdigheter i jobben
- Negative erfaringer på jobben
 - 3 prosent oppgir at de har vært utsatt for vold/trusler om vold
 - 4 prosent av kvinnene har vært utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet
- 1 av 4 ønsker endret stillingsandel
 - Det er flest kvinner som vil ha høyere/ lavere stillingsandel
 - Utfordring for offentlig sektor?

Sjukefravær

- Omfanget
 - 13 prosent har bare korttidsfravær (egenmeldt)
 - 21 prosent har legemeldt (lengre tid)
 - 5 prosent har begge deler
 - 61 prosent uten rapportert fravær
 - Gjennomsnitt 38 dager. Median 12 dager
- Årsakene
 - 31 prosent skyldes rygg, nakke, muskelplager
 - 8 prosent psykiske problemer (underrapportering?)
 - 7 prosent hjerte, karsykdom eller kreft

Forholdet til hjelpeapparatet

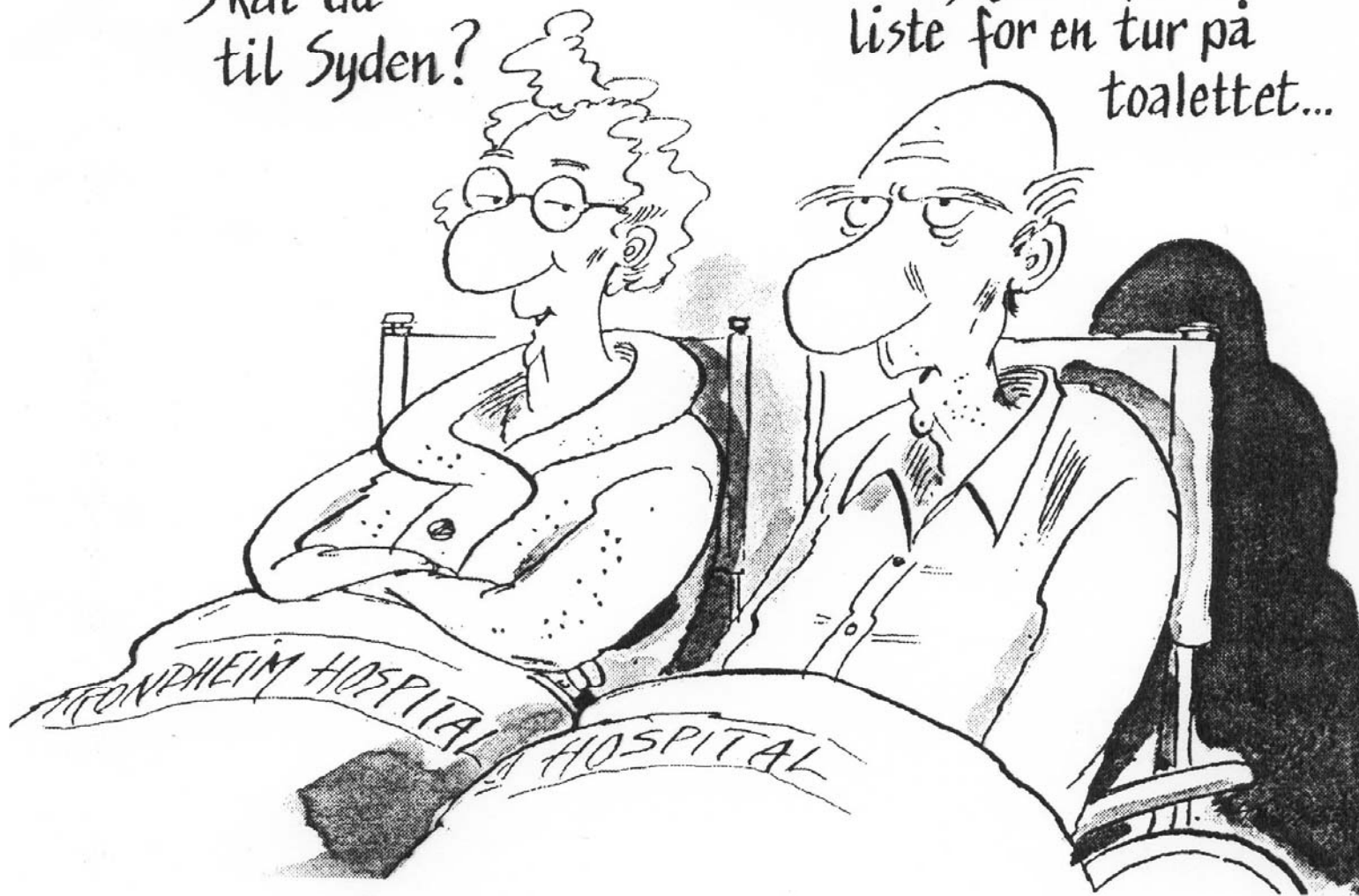
- Tiltroen
 - 50 prosent har stor tiltro til lege og hjemmesykepleie
 - 20 prosent har stor tiltro til psykiaritjenesten
 - For tannhelsen er det store forskjeller mellom kommunene: I Dovre har 49 prosent tiltro og i Lesja bare 26 prosent
 - For NAV er det store forskjeller mellom kommunene: I Dovre har 12 prosent tiltro og i Lesja 24 prosent
- Opplevd behandling
 - 9/10 god lege og tannlege
 - 6/7 god fysioterapeut
 - 4/5 godt sykehus
 - 2/5 god hjemmesykepleie

andsforskning

Skal du
til Syden?

Nei. Men jeg står på vente-
liste for en tur på
toalettet...

En sykehjemsplass i solen?